

nih, a združenih in povezanih s skupno strastjo – branjem.

Skrivnost Tanovega uspeha tiči v njegovem sodobnem, inovativnem, globalnem vizualizacijskem pristopu, ki že na prvi pogled osvoji bralca. In prav ta unikatna večrazsežnost likovne govornice, ki prežema vsak drobec *Zgodb iz oddaljenega predmestja* (kazalo v obliki znamk, zahvale na izpisku izposojenih knjig iz javne knjižnice, zadnja »zgodba« kot razglednica itd.), preseže ozek elitizem literarne govornice in ga odpre širšim bralnim množicam.

Kristina Picco

Vir: <http://www.shauntan.net/>

PRIROČNIK ZA BRANJE KAKOVOSTNIH MLADINSKIH KNJIG 2010

Ozvezdje Knjiga. Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2010. Mestna knjižnica Ljubljana. Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, 2010

Priročnik, ki vsako leto prinaša pregled knjižne produkcije za otroke in mladino iz preteklega leta, je slovenski javnosti kot samostojna publikacija Pionirske znan že od leta 1999, prve njegove objavljene zametke pa najdemo prav v reviji *Otrok in knjiga*, in sicer že v 2. številki leta 1975 pod naslovom *Izbor knjig iz slovenske knjižne produkcije za mladino v letu 1972*, ki ga je pripravil študijski oddelek Pionirske knjižnice v Ljubljani, podpisale pa so ga Marjana Kobe, Martina Šircelj in Andra Žnidar. Seznam je nato doživljal različne pojavne oblike, zorel na tej dolgi razvojni poti, se izpo-

polnjeval in nadgrajeval, in sicer vse od objav v periodiki, kot npr. v *Prosvetnem delavcu*, *Mlinčku prostega časa*, *Šolski knjižnici*, pa vse do oblike samostojne publikacije.

Najnovejši z naslovom *Ozvezdje Knjiga* se tokrat z opazno **drznejšim prijemom loti vrednotenja nekakovostnih mladinskih knjig**, ki v zadnjih letih vedno bolj preplavljajo slovenski knjižni trg. Že bežen pogled na statistiko bralca sooči z naraščajočo krivuljo založniške produkcije zadnjih nekaj let, kar pa nikakor ne pomeni, da ji v enakem galopu sledi tudi kvaliteta (v lanskem letu je priporočenih knjig manj kot polovica – 47,2 %, leto prej še manj – 35,9 %). Skozi zasičen in nepregledni trg se stežka prebije še tako kvalificiran bralec, da o starših in otrocih oz. mladostnikih sploh ne govorimo.

Kako torej bralcu prihraniti muko-trpno iskanje knjižnih biserov in ga varno popeljati skozi labirint letne hiperprodukcije – problem, s katerim se že vrsto let ukvarjajo snovalci Priročnika? V ta namen je uporabnikom v pomoč ocenjevanje; **vrednotene knjige so glede na kakovost razdeljene na pet kategorij**, najvišja med njimi je »**zlata hruška** – najvišja kakovostna stopnja, ki se postavlja ob bok nagradam, kot so večernica, slovenska izvirna slikanica, desetnica ... predstavlja odlične knjige tega leta«. Že lanski priročnik je poleg anotiranih izdaj (*zlatih hrušk* in za eno stopnjo nižjih »*opazno dobrih izdaj*, ki predstavljajo visok kakovostni razred produkcije leta«) ovrednotil tudi *dobre izdaje*, torej knjige, ki se še priporočajo v branje, in s tem posredno izpostavil vse nekakovostne izdaje (knjige, ki se jih ne priporoča v branje). Letošnji gre v tej smeri še dlje, vrednotenje produkcije objavi v celoti: nekakovostne izdaje razdeli na *pomanjkljive izdaje* (»knjige, ki so založniško nedodelane, a neškodljive«) in *pogrešljive izdaje* (»ta ocena predstavlja

knjige, ki so vsestransko nedorasle ali zgrešeno zastavljene«. S tem je narejen ključni in tudi zadnji korak pri ločevanju »zrna od pleve«.

Ključno promocijsko podporo tej intenci zagotovo omogoča **celostna podoba zlate hruške**, ki jo je Pionirska skupaj s Slovensko sekcijo IBBY in v sodelovanju z ilustratorjem Damijanom Štepančičem zasnovala prav letos. Celostna podoba zajema kazalko, razglednico, plakat, nalepko *zlata hruška* (fizično nalepljena na knjigi – kot imajo igrače znak dobre igrače) ter priznanja *zlata hruška*, ki ocenjujejo celosten založniški izdelek v treh kategorijah: izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga (priznanje podeljuje Pionirska, letošnja dobitnica je antologija pesmi Saše Vegri *Naročje kamenčkov*), izvirna slovenska mladinska poučna knjiga (priznanje podeljuje Pionirska, letošnja dobitnica je knjiga Mira Cerarja *Kako sem otrokom razložil demokracijo*) in prevodna mladinska leposlovna knjiga (priznanje podeljuje Pionirska v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, letošnja dobitnica je knjiga Briana Selznicka *Hugo Cabret*).

Če se vrnemo k statistiki: v zadnjih desetih letih je knjižna produkcija za otroke in mladino narasla iz 412 izdanih naslovov na 1.044 (od leta 2004, ko je bilo izdanih 499 naslovov, se je torej produkcija več kot podvojila), primerjava produkcije in kakovosti med vrednotenimi slovenskimi in prevedenimi knjigami za leto 2009 kaže v prid prevedenim (prevedene – delež priporočenih 49,6 %, izvirne slovenske – delež priporočenih 43,2 %). Vrednotenje produkcije v letu 2009 znotraj posameznih perspektiv branja razkrije močan potrošni element znotraj skupin, »ki so najbolj dovzetne za blišč, kupci pa manj kritični do izbiranja«: igroknjige (delež priporočenih 33,9 %), slikanice (delež priporočenih 40,0 %), fantastika (delež priporočenih 42,6 %) in deloma poučne (delež pripo-

ročenih 45,5 %). Dodatni komentarji najbrž niso potrebni, saj podatki sami zase dovolj zgovorno in neposredno pričajo o stanju mladinskega založništva pri nas. Glede na potrebe si seveda lahko vsak uporabnik iz razpoložljivih podatkov sestavi svoj statistični pregled.

Pri iskanju najboljših iz lanske založniške bere bodo bralcu v pomoč bibliografska in orodna kazala (zelo priročno je predmetno kazalo, ki omogoča iskanje s pomočjo vsebinskih gesel), ki bodo znatno olajšala brskanje med več kot 1.000 izdanimi naslovi. Spremljajoči članki so dobrodošla popestritev, ki vsako leto dopolnjujejo in umeščajo sredico (seznam knjig, izdanih v letu 2009) v širši kontekst. Letošnji, poleg že tradicionalnega uvodnika, statistike in pregleda nagrajenih mladinskih knjig, prinašajo izbor novejših izvirnih monografij slovenske literarne vede o književnosti in mladinski književnosti ter pregled novih izdaj in priredb mladinskih knjig v letu 2009. Uvodne besede so posvečene spominu na nedavno preminula pionirja mladinskega knjižničarstva in Pionirske knjižnice, Sašo Vegri in in Frančka Bohanca.

Priročnik je namenjen široki ciljni publiki (mladim, njihovim staršem, mentorjem, vzgojiteljem, učiteljem, knjižničarjem, strokovnjakom za mladinsko književnost, založnikom, avtorjem, prevajalcem, ilustratorjem ...), zato je z mislijo na svoje številne in raznolike bralce zasnovan karseda široko, pregledno in razumljivo. Njegova vsestranska uporabnost že vrsto let dopolnjuje in nadgrajuje mentorsko delo z mladimi bralci in bistveno prispeva k promociji kakovostnih mladinskih knjig na Slovenskem.

Kristina Picco